

Stratégie rozvíjania konverzácie alebo otázky a odpovede

- Stratégie pomôžu vášmu dieťaťu dlhšie zotrvať v spoločnej konverzácii.
- Tieto stratégie sú určené hlavne pre deti na vyšších vývinových stupňoch, ktoré sa do konverzácie vedia zapojiť.
- Vhodné aj pre deti na nižších vývinových stupňoch, ktoré nevedia odpovedať slovom alebo vetou.
- Používajte otázky len vtedy, ak naozaj očakávate od dieťaťa odpoveď (či už na úrovni slov, gest, zvukov alebo pohybov).
- Nepýtajte sa otázky len preto, aby „nestála reč“.

Skôr ako si prečítate nasledujúce riadky, pozrite si v televízii dobrú talkshow (teda reláciu, v ktorej pozvaní hostia odpovedajú na otázky moderátora). Všimnite si, aké otázky kladie moderátor svojmu hosťovi, aby mu dal čo najväčší priestor na odpoveď. Učte sa od dobrých moderátorov!

Pokúste sa vyhnúť nasledujúcim otázkam, ktoré nedávajú dieťaťu možnosť zapojiť sa do úprimného rozhovoru a využiť už osvojené komunikačné schopnosti:

- otázkam, ktoré dieťa testujú, napr. Čo je to? Ako sa to povie? Aká je to farba? keď viete, že dieťa pozná odpoveď,
- otázkam, ktoré si samy odpovedajú, napr. Chceš čajík, však?,
- otázkam, ktoré sa pýtajú na zjavné informácie, napr. Čo robíš?, keď vidíme, čo dieťa robí,
- bombardujúcim otázkam, napr. Čo je to? Čo je to? Čo je to?,
- zle načasovaným otázkam, keď dieťa venuje pozornosť inej téme,
- častému používaniu otázok, na ktoré sa dá odpovedať áno/nie napr. Postavíme vežu? Ideme spať? Chceš sa hrať? Chceš čajík? Oblečíme pyžamo?

Rady pre rodičov

- Skôr ako položíte dieťaťu otázku, popremýšľajte o nej.
- Správne položené otázky dávajú dieťaťu priestor na vyjadrenie jeho myšlienok, ako aj možnosť použiť už osvojené rečové schopnosti.
- Dobré otázky sú otázky, ktoré pomôžu dieťaťu pokračovať v rozhovore.
- Sú úprimné a primerané vývinovej úrovni dieťaťa.

Tu je niekoľko príkladov:

- otázky, ktoré vytvárajú atmosféru očakávania, napr. Čo ďalej? Čo ak ...?
- otázky ponúkajúce výber, napr. Chceš mlieko alebo kakao?
- otázky podporujúce myslenie dieťaťa, napr. Čo sa stalo? Ako to funguje?
- otázky interpretujúce zvedavosť, napr. Čo? Kto? Kde? Prečo? Ako?
- otázky týkajúce sa pocitov a názorov, napr. Čo si myslíš? Ako sa cítiš?
- otázky podporujúce tvorivosť dieťaťa, otázky, ktoré nemajú jednu správnu odpoveď, napr. Čo urobíme z plastelíny?
- otvorené otázky, na ktoré dieťa môže odpovedať rôznymi spôsobmi, napr. Čo chceš robiť? S čím sa zahráme? Koľko vody napustíme do vane?

Zapamätajte si!

- Nebombardujte dieťa otázkami, radšej použite iné komunikačné stratégie, ako sú komentovanie, modelovanie alebo interpretácia.
- Ak vidíte, že dieťa vám chce odpovedať, ale nevie, ako na to, napovedzte mu.
- Napovedanie je slovo, komentár alebo iná otázka, ktorá pomáha dieťaťu odpovedať.
- Napovedať môžete prvou časťou slova (napr. „chceš zmrz...“), opisom významu slova (napr. „je to studené a líže sa to“) alebo položením otázky ponúkajúcej výber (napr. „chceš zmrzlinu alebo zákusok?“).
- Nikdy však nenúťte dieťa, aby po vás opakovalo.